

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se

Sundsvalls kommuns yttrande över betänkandet Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20)

Sammanfattning

Sundsvalls kommun ställer sig på ett övergripande plan positiv till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Det är positivt att ett nationellt grepp tas för att komma till rätta med felaktiga utbetalningar inom välfärdssystemet. Förtroendet för välfärdssystemet urholkas om stora summor förloras på grund av bristande kontroll. Kommunens bedömning är att en stärkt uppföljningsprocess är avgörande för att motverka felaktiga utbetalningar och organiserad ekonomisk brottslighet. Kommunens bedömning av betänkandets innehåll är dock att frågan om en kommunal anslutning, obligatorisk eller frivillig, behöver utredas mer, innan några definitiva beslut fattas. De oklarheter som fortfarande kvarstår efter en genomgång av utredningen handlar om de praktiska möjligheterna till informationsöverföring, kommunernas och regionernas roll och ansvar, och finansiering.

Finansiering

Utredningen bedömer att det finns ett stort mörkertal idag gällande omfattningen av felaktiga utbetalningar från kommuner och regioner. Det är därför möjligt att en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndigheten på sikt skulle kunna vara självfinansierande. Detta är dock inte en bedömning som kan göras utan ytterligare utredning. Sundsvalls kommun bedömer vidare att kostnaderna för de tekniska lösningarna för informationsöverföring som krävs också behöver bli klargjorda. Utredningens förslag om att Utbetalningsmyndigheten ska finansieras genom att minska riktade, ej lagstyrda, statsbidrag till kommunerna (bland annat

habiliteringsersättning, statsbidrag för akutskolor, läromedel, för läxhjälp och lovskola, för barnomsorg på obekväm arbetstid) är dock något som kommunen inte förordar. En tydlig koppling saknas mellan dessa verksamheter och Utbetalningsmyndighetens verksamhet. I det fall en obligatorisk anslutning skulle föreslås vill kommunen också påminna om den gällande principen att statlig finansiering ska medfölja nya uppgifter som åläggs kommunerna.

Kommunernas och regionernas roll och ansvar

Sundsvalls kommun anser också att frågor kring hur samarbetet mellan kommunerna och Utbetalningsmyndigheten skulle kunna utformas för att vara så effektivt som möjligt inte är tillräckligt belysta i utredningen. Det bör klargöras hur kommunerna själva ska arbeta med uppföljning inom ramen för Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Myndigheten kan på nationell nivå upptäcka geografiska samband mellan aktörer i olika kommuner och regioner, kommuner och regioner har kännedom om de lokala nivåerna, vilket innebär att kommunernas eget brottsförebyggande arbete bidrar till helheten i Utbetalningsmyndighetens arbete. Att ha en nationell modell för riskanalys, med framtagna riskindikatorer, är också ett stöd för kommunerna.

Förslag om pilotprojekt

Sundsvalls kommun ser alltså positivt på Utbetalningsmyndighetens möjligheter att tillsammans med kommuner och regioner motverka välfärdsbrottslighet. För att få till en långsiktigt robust modell för en kommunal anslutning föreslår kommunen ett genomförande av ett inledande pilotprojekt, där ett begränsat antal kommuner medverkar. Ett pilotprojekt skulle bland annat kunna ta hand om de initiala, olösta frågorna som rör utformningen av tekniska lösningar, säkerheten i informationshanteringen, storleken på eventuella tillkommande administrativa uppgifter för kommunerna, samt de totala kostnaderna för en anslutning. Detta är lärdomar som sedan kan kommuniceras till landets övriga kommuner. Kommunen konstaterar vidare att en beskrivning av hur ekonomisk brottslighet kopplat till företag ska hanteras av Utbetalningsmyndigheten saknas i utredningen. Detta är också en fråga som skulle kunna utvecklas i ett gemensamt pilotprojekt.

Sundsvalls kommuns bedömning

Sundsvalls kommun ställer sig bakom intentionerna med Utbetalningsmyndighetens verksamhet, både med transaktionskontot och verksamheten dataanalys och granskning. Kommunen bedömer dock att utredningen inte är tillräcklig för att kunna avgöra på vilket sätt Utbetalningsmyndighetens verksamhet på bästa sätt skulle stödja kommunens arbete mot välfärdsbrottslighet.

2025-04-28

Niklas Säwén
Ordförande kommunstyrelsen

